

provedinky/

5. Корнієнко В.О. Політична соціалізація студіюючої молоді в процесі демократичної трансформації українського суспільства [Електронний ресурс]. / В.О. Корнієнко. – Режим доступу: <http://conf.vntu.edu.ua/humed/2008/txt/kornienko.php>
6. На виборах очікується рекордна явка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zahid.net/home/home/showSingleNews.do?na_viborah_ochikuyetsya_rekordna_yavka_politolog&objectId=1268385
7. Логвіна В.Л. Політологія [Електронний ресурс] / В.Л. Логвіна – Режим доступу: http://pidruchniki.ws/18211001/politologiya/peredmovya_politologiya
8. Роль феномену абсентеїзму в політичному житті суспільства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://politiko.ua/blogpost57559>
9. Шведа Ю. Р. Вибори та виборчі системи. Європейські стандарти та досвід для утвердження демократії в Україні / Ю.Р. Шведа. – Львів, 2010. – 462 с.

УДК 322.21

І. М. Миклашук

Інститут всесвітньої історії НАН України

ЛЕГІТИМАЦІЯ ВЛАДИ В РЕСПУБЛІЦІ КОСОВО: ЗДОБУТКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Автором висвітлено особливості легітимації державної влади Республіки Косово у процесі становлення суверенітету молодого держави. Акцентовано увагу на міжнародному визнанні незалежності Республіки Косово, в контексті суперечності принципів територіальної цілісності держави та права націй на самовизначення.

Ключові слова: Республіка Косово, легітимність влади, державний суверенітет.

Автором освещены особенности легитимации государственной власти Республики Косово в процессе становления суверенитета молодого государства. Акцентировано внимание на международном признании независимости Республики Косово, в контексте противоречия принципов территориальной целостности государства и права наций на самоопределение.

Ключевые слова: Республика Косово, легитимность власти, государственный суверенитет, международное признание, гражданский мир.

The author differentiated the main stages of the Republic of Kosovo in becoming independent in 1992-2012. It is investigated the peculiarities of legitimation of state power in the Republic of Kosovo at time of sovereignty formation by young state. The question of legitimacy of the government is considered in connection with needs in unity among citizens in the self-proclaimed state and preservation its territorial integrity.

In this context, attention is drawn to the risks of ignoring the civil rights of ethnic minorities the threat of separation Serb enclaves from the Republic of Kosovo. The government of Kosovo to be legitimated has to offer such values to citizens, which ensure the interests and security of Kosovo Serbs and other ethnic minorities. The attention is drawn on such problematic aspects of society as high levels of poverty, unemployment and corruption. In contradiction of the principles of territorial integrity and the right of nations to self-determination the attention is drawn to needs to intensify active international policy. It achieves international recognition of the independence of the Republic of Kosovo by majority of countries and allows to join major international organizations. Special attention is paid to the improvement of relations between the Republic of Kosovo and the Republic of Serbia. Recommendations to strengthen cooperation with the Republic of Serbia in the context of European integration policy of the two countries are given.

Keywords: Republic of Kosovo, the legitimacy of the government, state sovereignty, international recognition, civil peace.

Легітимність державної влади виявляє себе як одна з найбільш важливих умов сталого суспільно-політичного та соціально-економічного розвитку країни і суспільства. Криза легітимності державної влади впливає на більшість сфер життя суспільства, дезорганізує державне управління, ставить перепони економічному розвитку. Найбільш часто криза легітимності спостерігається в країнах із поліетнічним складом населення, релігійними та

соціальними протиріччями тощо. Пошук шляхів виходу із кризи легітимності і забезпечення сталого розвитку політичної системи – одна із центральних проблем сучасної політичної науки.

Інтерес до теми легітимності державної влади в Республіці Косово зумовлений суперечливими процесами становлення суверенітету молодій державі на європейському континенті. Самопроголошення 17 лютого 2008 р. незалежності Республіки Косово ставить на порядок денний не тільки питання легітимації влади в новому державному утворенні, а являє собою яскраве уособлення суперечності принципів територіальної цілісності держави та права націй на самовизначення.

Функціонування цих двох принципів неможливе у відриві один від одного, а також від інших засад міжнародного права, визначених у Статуті ООН, Декларації про принципи міжнародного права, Заключному акті Наради з безпеки і співробітництва в Європі. На практиці визначені принципи можуть суперечити один одному, що унеможливує реалізацію якогось із них без заперечення іншого.

Актуальність статті зумовлена унікальною ситуацією щодо статусу території Косово, що створило прецедент в міжнародному праві. Незважаючи на те, що Косово проголосило свою незалежність, котру Міжнародний Суд ООН визнав такою, що відповідає нормам міжнародного права, членство в таких міжнародних організаціях, як Міжнародний Валютний Фонд та Світовий Банк регіон Косово й досі залишається автономною територією Сербії. Проголошення незалежності Косово призвело до низки суперечностей та умовного розподілу міжнародної спільноти на два табори. Ряд держав схвалили проголошення незалежності Косово, розглядаючи її як визнання легітимності влади Косово та надання народу, котрий бореться за самовизначення можливості самостійно керувати своєю державою без ризику зовнішнього втручання. Водночас, супротивники виступають проти створення такого прецеденту, який би загрожував сучасній міжнародній системі цілісності держав.

Питання становлення політичних інститутів державності Косово досліджують такі українські вчені як А.Бредіхін [3], М.Каменецький [4] та О.Коваль [5], правові аспекти розглядає М.Резнева [6]. Міжнародно-правовий аспект проблеми, висновки які може винести для себе Україна, перебувають у полі зору Н.Бобицького [2] та В.Ржевської [7].

В цілому, можна виділити кілька основних етапів становлення державності Косово на уламках Соціалістичної Федеративної Республіки Югославії, які формувались з урахуванням внутрішньополітичних обставин в республіці, а також геополітичних процесів, що відбувалися в регіоні. При цьому слід зазначити, що домінуючу роль у становлення державності Косово відіграють європейські та євроатлантичні інституції.

Перший етап становлення незалежності Косово сягає початку 90-х років ХХ століття, моменту розпаду Соціалістичної Федеративної Республіки Югославії. У відповідності з Конституцією Косово від 7 вересня 1990 р. «Республіка Косово – демократична держава албанського народу і представників інших народів і національних меншин його громадян...» (ст. 1). «Республіка Косово як держава є членом югославської співдружності» (ст. 2). Офіційною мовою і алфавітом є албанська (ст. 11). Республіка має свої герб, прапор і гімн (ст. 19-21). Колегіальним главою держави по Конституції є Президія Республіки Косово (ст. 14), конституційна і законодавча влада належить Скупщині (Зібранню) Республіки Косово (ст. 13), органом виконавчої влади є Уряд Республіки (ст. 112), що складається із голови, його заступників та міністрів (ст. 114) [1, с.207-211].

Для реалізації права на самовизначення 26-30 вересня 1991 р. в краю проведений референдум по питанню суверенітету і незалежності. За результатами референдуму з 1 051 357 жителів Косово, які мали право голосу, в референдумі взяли участь 914 902 (81,01%). З них 913 705 (99,87%) проголосували за незалежність Косово. За результатами референдуму Скупщина офіційно проголосила Косово суверенною і незалежною Республікою [1, с.218]. 22 жовтня 1991 р. постановою Народних зборів Республіка Албанія офіційно визнала незалежність Республіки Косово. Однак, інші держави не підтримали позицію тогочасного керівництва самопроголошеної країни.

Зазначимо, що прийнята 28 вересня 1990 р. Конституція Республіки Сербія задекларувала, що «в Республіці Сербія існує Автономний край Воєводина і Автономний край Косово і Метохія» (ст.6) [1, с.212].

Другий етап (мобілізаційний) тривав з 1992 до 1998 р. і був пов'язаний зі створенням інституцій державної влади. 24 травня 1992 р. в Косово відбулись вибори Президента Республіки та багатопартійні вибори в Скупщину Республіки Косово. Президентом був обраний Ібрагім Ругова, а в парламенті абсолютну більшість голосів 76,55% (96 місць) отримали кандидати від Демократичної ліги Косово. Розпочато створення військових формувань албанців, які в 1996 р. були об'єднані у Визвольну армію Косово, що розвернула партизансько-терористичну боротьбу

проти сербських урядовців та сербської меншини в краю. Таким чином, в Косово сформувалась албанська система державної влади, яка існувала паралельно із сербською до кінця ХХ ст.

Третій етап (ескаляція конфлікту) в 1998-99 роках. У 1998 р. між Визвольною армією Косово та югославськими (сербськими) урядовими військами виникає збройне протистояння. Війна супроводжувалась масовими репресіями та етнічними чистками з двох сторін конфлікту, потоком біженців, руйнуванням економіки та соціальної сфери. 19 березня 1999 р. на переговорах в Рамбуйє (Франція) серби відмовилися підписати мирну угоду з албанцями. Тобто офіційний Белград проігнорував ультиматум ключових західних держав. Після цього війна стала неминучою. Військова інтервенція НАТО проти Югославії у 1999 р. в ході операції «Союзна сила» змусила сербський уряд погодитись на умови запропоновані міжнародної спільнотою. Легітимацію процесу забезпечила резолюція СБ ООН №1244 від 10 червня 1999 р., яка підтвердила введення в Косово воєнного контингенту НАТО і перехід краю під управління ООН. Разом з тим в резолюції задекларовано територіальну цілісність Союзної Республіки Югославія [10].

Четвертій етап (під протекторатом ООН) з 1999 до 2008 р.

Влітку 1999 р. після завершення виведення сербських сил безпеки з Косово та введення до країни миротворців «КФОР» під командуванням НАТО ситуація в Косово стабілізувалась. Угода Рамбуйє («Тимчасова угода про мир і безпеку в Косово» (1999) [11] і затверджені головою Місії ООН по справах тимчасової адміністрації в Косово (МООНК) «Конституційні рамки місцевого самоуправління в Косово» (2001) [12] заклали інституційну основу майбутньої держави.

Міжнародні місії проводили і продовжують проводити сьогодні серйозну роботу по формуванню навиків державного управління, налагодженню механізмів політичної участі і зниженню етнополітичної напруги. Втім в цей час провідники косовських албанців продовжують висловлювали незадоволення тим, що ООН постійно відкладає остаточне вирішення питання незалежності Косово. Прихильники албанського відділення від Сербії сподівалися, що політична криза в Белграді та реалізація чорногорського курсу на незалежність за умови антисербської позиції ЄС та США виключать можливість силового варіанту сербського втручання. Після косовської кампанії НАТО у 1999 р. прискорились внутрішньополітичні зміни на сербській політичній арені. Восени 2000 р. під тиском вуличних протестів пішов у відставку С. Мілошевич. Наступного року він та лідер «Сербської радикальної партії» В. Шешель опинилися перед Гаазьким міжнародним трибуналом, звинувачені у злочинах, скоєних на території колишньої Югославії. Перемога 27 червня 2004 р. в другому турі президентських виборів в Сербії Б. Тадича, лідера «Сербської демократичної партії» засвідчила перевагу демократичного вибору в сербській політиці. Президент Сербії В. Тадич стоїть на позиції, що поміркованість Сербії у «косовському питанні» має допомогти інтеграції в Європейський Союз. У віддаленій історичній перспективі після вступу Сербії до Євросоюзу косовське питання, на його думку, буде вирішене на основі спільних європейських цінностей.

17 березня 2006 р. у Відні продовжено сербсько-албанські переговори з питання визначення остаточного статусу Косово. Знайти компроміс, який був би прийнятний для всіх зацікавлених сторін, так і не вдалося. Албанці єдиним варіантом рішення визнавали лише незалежність. Натомість тодішній міністр закордонних справ Сербії В. Драшкович заперечив можливість визнання Белградом повної незалежності Косово.

28-29 жовтня 2006 р. у Сербії відбувся референдум щодо прийняття нової Конституції. В преамбулі Конституції Сербії прийнятої на референдумі, яка замінила Основний Закон 1990 р. зазначається, що «край Косово і Метохія є невід'ємною частиною території Сербії, що він володіє статусом широкої автономії в складі суверенної держави Сербія і що з такого статусу краю Косово і Метохія випливають конституційні обов'язки всіх державних органів відстоювати і захищати державні інтереси Сербії в Косово і Метохії в усіх внутрішніх і зовнішніх політичних відносинах» [16].

У відповідності з положеннями Конституції Республіки Сербія 2006 р., автономні краї – це автономні територіальні одиниці, визначені Конституцією, в яких громадяни здійснюють своє право на крайову автономію (ст. 182). Територія автономних країв не може бути змінена без згоди їх громадян, висловленої на референдумі, у відповідності з Основним Законом (ст. 182). Автономні краї володіють правом співпрацювати з відповідними територіальними одиницями інших держав, в межах зовнішньої політики Республіки Сербія, при повазі до територіальної цілісності і правової системи Республіки Сербії (ст. 181) [16].

Вищим правовим актом автономних країв є Статут, який приймається їх парламентами, після схвалення його проекту Народною Скупщиною Республіки Сербія (ст. 185 Конституції) [16].

В січні 2007 р. у Відні за посередництва спеціального посланника Генерального секретаря в Косово Мартті Ахтісаарі відбулись нові переговори між сербами та албанцями Косова.

Сербський парламент відкинув пропозиції щодо механізмів визнання незалежності Косово. В свою чергу албанці були невдоволені затягуванням на їх думку надання їм повної незалежності. В березні 2007 р. спеціальний посланник Генерального секретаря в Косово Мартті Ахтісаарі в своїй доповіді приходиться до висновку, що потенціал переговорів між керівництвом Сербії і Косово щодо статусу Косово вичерпаний і що невизначеність по відношенню до майбутнього статусу Косово становить серйозну перешкоду, яка заважає забезпеченню демократичного розвитку краю і міжетнічного примирення. Рекомендація спеціального посланника полягала в наданні Республіці Косово незалежності під наглядом міжнародної спільноти. На думку посланника ООН: «тільки незалежне Косово із власними демократичними інститутами буде повністю відповідальним і підзвітним за свої дії, і це матиме вирішальне значення для забезпечення поваги принципів верховенства права та ефективного захисту меншин» [13].

В пропозиціях ООН окреслюється структура управління краю. Косово визначено як мультиетнічне суспільство, в якому захищаються права спільнот, включаючи культуру, мову, освіту і атрибутику. Передбачені конкретні механізми забезпечення неалбанських спільнот в парламенті, децентралізація влади і т.д.

П'ятий етап (державного суверенітету) триває з 2008 р. до сьогоднішнього дня. 17 лютого 2008 р. парламент Косово в односторонньому порядку проголосив незалежність від Сербії і формування незалежної держави. 9 квітня 2008 р. парламент прийняв Конституцію Республіки Косово, яка вступила в силу з 15 червня 2008 р. Згідно Конституції Республіка Косово визнається як: «незалежна, суверенна, демократична, єдина і неділима» (ст.1, п.1); «держава громадян», «здійснює владу на основі поваги прав і свобод своїх громадян і всіх інших осіб в його кордонах» (ст.1, п.2); «мультиетнічна спільнота, що складається з албанської та інших спільнот, з демократичним управлінням при повній повазі до верховенства закону» (ст.3, п.1) [15].

Країна була проголошена республікою, але великі владні повноваження закріплені за президентом. Офіційними мовами визнано албанську та сербську. Також були передбачені механізми захисту сербської етнічної меншини у Косово. Інтенсивно формується косовська дипломатична служба. Остаточо витіснений з грошового обігу сербський динар, але власної валюти Косово до кінця 2008 р. не мало, користуючись євро та американськими доларами. Новою Конституцією Косова «заборонено об'єднуватися з Албанією» [15].

Офіційний Белград відмовився визнати одностороннє вирішення статусу Косово, але досить значна частина представників політичної еліти країни вважає, що в принципі повернення краю під контроль Сербії уже неможливе. Ця еліта дотримується думки, що при визнанні Сербією незалежності Косова Європейський Союз піде назустріч Белграду і, пришвидшить приєднання Сербії до ЄС. На 1 грудня 2012 р. Республіка Косово получила офіційне визнання від 94 держави [9]. До речі, визнавати нову державу відмовилися ряд європейських країн, у яких спостерігається небезпечний потенціал сепаратизму, - Кіпр, Греція, Румунія, Словаччина, Іспанія, Україна, Росія.

12 грудня 2010 р. в Косово відбулися перші парламентські вибори після проголошення краєм незалежності. Результати виборів засвідчили позитивні зрушення в напрямі подальшої консолідації і розвитку процесів держбудівництва, а також зростання громадянської самосвідомості косоварів. Владі Косова і виборчим комісіям вийшло під силу організувати й швидко провести вибори, до того ж оголошені дочасно після несподіваного розпуску парламенту на початку листопада 2010 р. Причиною послужили вотум недовіри прем'єру Хашиму Тачі й політична криза, яка настала після залишення свого поста президентом Фатміром Сейдіу. 24 вересня 2010 р. Конституційний суд вирішив, що Сейдіу порушив основний закон, поєднавши посади голови політичної партії «Демократичної ліги Косова» (ДЛК) і президента. Його відставка спричинила розпад правлячої коаліції, в якій ДЛК була партнером «Демократичної партії Косова» (ДПК), очолюваної прем'єр-міністром Хашимом Тачі. Таким чином, на грудневі парламентські вибори колишні партнери по коаліції йшли як опоненти

Незважаючи на ряд зауважень, в цілому, вибори пройшли із дотриманням необхідних демократичних стандартів. Водночас вони розкрили слабкі сторони нинішнього існування наймолодшого державного утворення в Європі. В сербських анклавах, розташованих біля кордонів із Сербією сербське населення традиційно бойкотувало вибори. Це було очікувано і вочевидь свідчить, що проблема «територіальної цілісності» Косова і визнання органів державної влади далека від вирішення.

Натомість інша частина сербів – розсіяних у менших анклавах у південній частині краю – не тільки брала участь, а й продемонструвала високу явку чого раніше ніколи не було. За різними даними, в голосуванні взяло участь 15-20 тисяч сербів, що підтримали кандидатів від восьми сербських партій Косова. Найактивнішими були «Єдиний сербський список», Самостійна ліберальна партія і Сербська демократична партія Косова.

22 липня 2010 р. Міжнародний суд ООН в Гаазі прийняв рішення по питанню незалежності

Республіки Косово проголошеної в односторонньому порядку в лютому 2008 р. Як заявив Голова Міжнародного суду ООН Хісасі Овада, «проголошення незалежності Косово не суперечить нормам міжнародного права» [8]. Цей вердикт не є юридично обов'язковим, але він додатково легітимізує дії сьогоденної влади в Косово, яка добивається якнайширшого визнання незалежності в світі. Після повідомлення про рішення суду на вулицях Приштини розпочалось святкування рішення суду. Натомість в сербських анклавів серби скандували «Косово је Србија!» [14].

Характерно, що в Косово періодично виникають проблеми міжетнічного протистояння між албанською більшістю та сербською меншістю. Приміром в серпні 2011 р. косовський спецназ здійснив силову операцію проти місцевих сербів. У зв'язку із періодичними спалахами насильства, критичним станом економіки Республіки Косово постає питання, чи може уряд цієї держави забезпечити безпеку та прийнятний рівень життя для своїх громадян. Поки що, влада не змогла добитися головного – зменшити бідність, знизити рівень безробіття, залучити необхідні інвестиції. Безробіття охоплює понад 50 % жителів краю. Майже кожна сім'я розраховує на фінансову допомогу хоча б одного зі своїх близьких, які працюють за кордоном.

Косово є однією з небагатьох країн, що не знає точної чисельності свого населення: щось між 1,8 і 2,5 млн. чоловік. Зате відомі інші цифри: «460 тисяч одиниць нелегальної зброї; понад 23 тисячі косовських албанців сидять у в'язницях 27 країн ЄС за торгівлю наркотиками тощо» [3]. Всі ці чинники підривають легітимність влади в Косово і віддаляють повноцінне визнання Косово суб'єктом міжнародної політики.

Щоб бути легітимною, влада Косово повинна запропонувати громадянам такий набір онтологічних і ціннісних установок, який би співпадав з їх баченням світу. Саме в цьому і криється головна проблема поліетнічних спільнот – кожній групі в ідеалі потрібна така влада, яка б відповідала їхньому баченню. Тому вирішити цю проблему на рівні формальних інститутів практично неможливо. Відтак, якщо уряд Косово має намір вести своїх громадян до побудови справді незалежної держави до якої вони так прагнуть, то мають бути повністю забезпечені інтереси і безпека косовських сербів та інших національних меншин.

Складним залишається питання зовнішнього визнання. Свого часу Косово не могло розраховувати на загальне визнання, але рішення Міжнародного Суду ООН від 22 липня 2010 р. докорінно змінило статус Косово. Це дає йому змогу бути визнаним та повноцінно вступати у міжнародні відносини як повноцінний суб'єкт міжнародного права.

Для реалізації національних інтересів Республіці Косово необхідно основну увагу зосередити на покращенні відносин із Сербією. З наданням Сербії статусу «кандидата в ЄС» офіційний Белград відкритий для компромісу в питанні Косово, що є головною перешкодою інтеграції Сербії в ЄС. Оскільки від розвитку цих відносин залежать євроінтеграційні перспективи як Сербії, так і Косово.

Бібліографічні посилання

1. Албанский фактор в развитии кризиса на территории бывшей Югославии. Документы. В 3-х т. Т. 1 (1878-1997) // Отв. ред. д-р ист. наук Е.Ю. Гуськова. – М. – 2006. – 511 с.
2. Бобицький Н. Косово – висновки для України : Міжнародно-правовий аспект / Назар Бобрицький // Дзеркало тижня. – 2008. – № 7 (686). – 23 лют. – С. 3.
3. Бредіхін А. Проблема краю Косово і Метохії як передумова формування нових принципів міжнародних відносин / А. Бредіхін // Політичний менеджмент. – 2009. – № 6. – С. 143-148.
4. Каменецький М. Косово від Маркса до Буша / М. Каменецький // Зовнішні зносини. – 2008. – № 8. – С. 14.
5. Коваль О. Косово: незалежність із відстрочкою / Олексій Коваль // Дзеркало тижня. – 2007. – № 48. – 15 груд. – С. 5.
6. Резнева М. Незалежність Косово та проблема визнання. / М. Резнева // Вісник Львівського університету. Серія Юридичні науки. – 2011. – Вип. 54. – С. 153-158.
7. Ржевська В. Міжнародна безпека: цілі і засоби / Валентина Ржевська // Актуальні проблеми міжнародних відносин. – 2005. – Вип. 53. – С. 107-111.
8. Международный суд ООН: провозглашение независимости Косово правомерно. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: – <http://www.rian.ru/world/20100722/257402916.html>.
9. Процес визнання незалежності Косово відслідковується на спеціальному сайті „Косово дякує тобі”. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:- // <http://www.kosovothanksyou.com>.
10. Резолюція 1244 (1999) СБ від 10 червня 1999 року (Прийнята Радою Безпеки на 4011 Засіданні) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.un.org/russian/documen/sresol/res1999/res1244.htm>

11. Текст Договору Рамбуїє [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.un.org/russian/document/kosovo/99-648.pdf>
12. Текст “Конституційних рамок тимчасового самоуправління в Косово” [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.unmikonline.org/constframework.htm>
13. Текст доповіді Спеціального посланника Генерального секретаря ООН по визначенню майбутнього статусу Косово [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.unosek.org/docref/report-russian.pdf>
14. Borba za Kosovo se nastavlja. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: – <http://www.kurir-info.rs/vesti/jeremic-borba-za-kosovo-se-nastavlja-43005.php>
15. Constitution of the Republic of Kosovo. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kosovoconstitution.info/repository/docs/Constitution.of.the.Republic.of.Kosovo.pdf>
16. Ustav Republike Srbije. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.sllistbeograd.rs/documents/ustav_republike_srbije_lat.pdf

УДК 32.019.5(477)

Г. Г. Четверик МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ ТА «ЕЛЕКТРОННИЙ СУВЕРЕНІТЕТ» УКРАЇНИ

Стаття присвячена дослідженню тенденцій використання мережі Інтернет та їх наслідків для державного суверенітету. Розкрито особливості врегульованості правових відносин в Інтернеті. Визначено основні проблеми які змушують шукати новий, кращий підхід до вироблення політики в сфері Інтернету та набір функцій і повноважень, який дозволяє державам здійснювати регулювання Інтернету.

Ключові слова: Інтернет, електронний суверенітет, мережеві спільноти, кіберпростір.

Статья посвящена исследованию тенденций использования сети Интернет и их последствий для государственного суверенитета. Раскрыты особенности урегулированности правовых отношений в Интернете. Определены основные проблемы, которые заставляют искать новый, лучший подход к выработке политики в сфере Интернета и набор функций и полномочий, который позволяет государствам осуществлять регулирование Интернета.

Ключевые слова: Интернет, электронный суверенитет, сетевые сообщества, киберпространство.

To research trends of the Internet and its implications for national sovereignty. The features of adjustment of law relationships online are describes. Define the main problems are forced to seek a new and better approach to policy-making in the field of Internet and set of functions and powers, which allows states to regulate the Internet.

Keywords: Internet, electronic sovereignty, network community, cyberspace.

Заява Президента Казахстану Нурсултана Назарбаєва 15 червня 2011 року про необхідність впровадження поняття «електронний суверенітет» була не тільки наслідком побоювань авторитарного лідера за свою владу в світлі подій на арабському Сході, але й наслідком тривалих дискусій фахівців на цю тему. Розмови про «інформаційний» чи «цифровий» суверенітет піднімаються давно і можна очікувати подальшої їх інтенсифікації, оскільки відкритим залишається питання про можливість й межі контролю в Інтернеті та його вплив на суверенітет держави.

Прагнення держав узяти Інтернет під свій контроль є цілком зрозумілим, оскільки між технічно безмежним Інтернетом і обмеженими націями виникла динамічна напруга, коли важливо не стільки відокремити свої території, скільки визначитися з природою та статусом загальних та все більш транскордонних взаємодій в середовищі Інтернет. Стикається з цим завданням і Україна, тому особливої актуальності набуває розгляд питання про статус «електронного суверенітету» України та його вплив на міжнародні відносини і зовнішню політику України. Тому метою даного дослідження є визначення зв'язку між «електронним суверенітетом» України та її діями в системі міжнародних відносин.

Основна частина. Інтернет залишається фактично поза сферою правового та політичного регулювання всередині націй-держав. У світовій політиці складається ситуація, коли майже всі